

INSTRUCTIE VOOR GEMEENTESTICHTING

Op 10 november 2006 organiseerde het lectoraat gemeenteopbouw samen met het lectoraat sociale innovatie een expertmeeting met kerkelijke pioniers. Mede op basis van die ontmoeting, heeft student Nanda van Eijk, zelf actief in een pioniersproject, een instructie geschreven voor a.s. kerkelijke pioniers / gemeentestichters.

1. Gebed

Allereerst: zorg voor een groep mensen die voor jou en het plan om een gemeente te stichten bidt en bid voor elke stap in dit stappenplan!

2. Mogelijkheden onderzoeken

Het verlangen om een nieuwe gemeente te stichten kan voortkomen uit allerlei omstandigheden en wordt beïnvloed door veel factoren. Een van die factoren is het kerkverband of netwerk van waaruit de gemeente gestart zal worden. Het is belangrijk in een vroeg stadium de mogelijkheden te onderzoeken die er binnen het kerkverband of netwerk voor dergelijke projecten geboden worden en deze mogelijkheden optimaal te benutten (financieel, welke kennis is er aanwezig, support e.d.).

3. Team vormen

Vorm een leidersteam. Dit team moet niet te groot zijn en de leden van het team moeten complementaire gaven bezitten. Let daarbij op tegenstellingen als taakgericht versus mensgericht, rationeel versus emotioneel, introvert versus extravert, doelgericht versus procesgericht, kwantiteit versus kwaliteit enz. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van het DISC-model (www.disc-nederland.nl).

Let bij het selecteren van de leiders op: geestelijke volwassenheid, overtuiging/roeping, benodigde gaven, gehoorzaamheid/bereidheid om eventuele offers te brengen en de bereidheid om zich voor een (langere) periode aan het project te committeren.

Competenties voor leiders: de leider moet kunnen samenwerken en delegeren, is integer en sociaal vaardig, heeft organisatiesensitiviteit en analytisch vermogen en is theologisch geschoold.

Twee opmerkingen hierbij:

- Karaktereigenschappen spelen een belangrijkere rol dan opleiding en ervaring.
- De context van de te stichten gemeente beïnvloedt het benodigde leiderschap.

4. Visie

Ontwikkel een bijbelse visie op gemeentestichting.

Maak deze visie concreet in een eerste plan. In dit eerste plan moet vooral de bijbelse motivatie voor het planten van een nieuwe kerk duidelijk neergezet worden. Vervolgens moet het plan verder uitgewerkt en toegespitst worden. Formuleer concreet wat je droom is. Wat zou het grootste/beste resultaat zijn van de visie die je hebt? Neem de lezer van het plan mee in je droom! Beschrijf hoe de gemeente er over 5 of 10 jaar uit zal zien en welke invloed zij heeft op haar omgeving.

Draag je visie over aan je omgeving. Zoek naar mensen die je visie delen en bereid zijn om het plan vorm te gaan geven. Betrek hen bij je plannen en geef hen de tijd om zich de visie toe te eigenen en enthousiast te worden.

5. Onderzoek

Doe uitgebreid onderzoek naar je doelgroep (a) en de lokale situatie (b).

a. Doelgroep:

1. Het innerlijke leven van de doelgroep: wat is hun hoop, wat zijn hun ambities, angsten en problemen?
2. Het wereldbeeld: welke onderdelen van de bijbelse waarheid aanvaarden ze en welke onderdelen wijzen ze af? Welke symbolen en religieuze verhalen hebben zich diep in hen geworteld? Waar zitten de punten waar bij hen spanning zit? Met welke levensvragen worstelen ze en op welke vragen vinden ze geen antwoord? Wat is hun levensverhaal?
3. De sociale context: hoe staan ze er economisch voor? Wat is hun opleidingsniveau? Welke positie hebben ze op de maatschappelijke ladder? Welke positie hebben zij in de machtsverhoudingen ten opzichte van andere mensen?
4. De religieuze context: hoe doen de kerken het t.o.v. deze mensen? Zijn er kerken die zich specifiek op hen richten? Welk model lijkt goed te werken? Hoe zijn die kerken georganiseerd?

b. Lokale situatie:

Wat is historisch bepaald in deze omgeving, welke (politieke) partijen hebben het voor het zeggen, hoe zijn de sociale verhoudingen, met welke problemen kampt deze omgeving? Hoe verhoudt de doelgroep zich tot andere lokale groepen. Etc.

Dit onderzoek zorgt ervoor dat:

1. Je visie ontwikkelt voor je omgeving en niet alleen maar voor je kerk. Door werkelijk diep inzicht te hebben in de omgeving kun je een visie ontwikkelen hoe die omgeving eruit zou zien als die door het evangelie zou worden vernieuwd. Hoe zou de vestigingsplaats eruitzien als de mensen zouden veranderen door het evangelie?
2. Je de overtuiging krijgt dat de omgeving jou en het geloof nodig heeft. Als je wilt dat jouw plaats een mooiere en krachtigere plaats wordt dan is er een kerk nodig die weet hoe dat kan en daar visie voor heeft.
3. Je inziet dat jij de omgeving en de mensen nodig hebt om veel van te leren. Je moet niet alleen medelijden voelen met de mensen om je heen en hen willen redden, maar je moet oprecht bereid zijn van hen te leren.

6. Actieplan

Maak een actieplan met een tijdspad en een financieel plan/prognose.

Denk hierbij aan de volgende dingen:

Locatie: houd hierbij je doelgroep in gedachten. Waar voelen zij zich prettig? Welke locatie is voor hen laagdrempelig? Het vinden van een locatie is niet eenvoudig. Hierbij heb je wellicht de hulp nodig van collega-kerken.

PR: Zoek naar media die de doelgroep zo effectief mogelijk bereiken. Is de doelgroep web minded? Gebruik dan internet en e-mail om hen te bereiken en verwijs in alle overige uitingen naar de website.

Andere mogelijkheden: flyers, folders, advertenties, billboards, persberichten. Je kunt je als gemeente presenteren op informatie- en jaarmarkten, bijeenkomsten enz. Vergeet vooral niet dat mond-tot-mondreclame de meeste impact heeft! Zorg er dus voor dat je een goed verhaal te vertellen hebt over jouw gemeente en dat dat verhaal de ronde gaat doen!

Vergunningen: check bij de lokale gemeente welke vergunningen nodig zijn om bijeenkomsten te mogen beleggen.

Huisstijl en website: ontwikkel een huisstijl en bijpassende website die je visie onderstrepen.

Sprekers, muzikanten en vrijwilligers: vraag je achterban mee te denken over mensen die bereid zijn mee te werken aan de uitvoering van de taken.

Sponsors: laat je niet afschrikken door de financiële kant van de zaak, maar probeer mensen te vinden die hart hebben voor je plan en bereid zijn je te helpen bij de financiering. Denk hierbij ook aan steun vanuit het kerkverband, partnerschappen enz.

Netwerk waar je maar kunt! Het is vooral waardevol contacten op te bouwen met mensen op centrale punten (gemeenteraad, buurtcommissies, lokale pers, cultureel werk, scholen etc.).

Daarnaast zijn contacten met kerken in de omgeving erg belangrijk. Het mooiste is als jouw nieuwe gemeente de bestaande kerken prikkelt om ook missionair beleid te gaan voeren. Hiervoor is het nodig dat er onderling geen sfeer van concurrentie is, maar juist een sfeer van uitdaging. Zorg dat de bestaande kerken op de hoogte zijn van je plan en je visie en vraag hen of zij je project met gebed willen ondersteunen. Dit zorgt voor een breed draagvlak.

7. Start!

Start met de nieuwe gemeente en breng niet-gelovigen in contact met het evangelie van Jezus Christus. Dit kan betekenen dat je start met het houden van samenkomsten, maar dit kan ook inhouden dat je begint met activiteiten om contact te leggen met je doelgroep. Organiseer vooral laagdrempelige activiteiten: de drempel om een kerk binnen te stappen is voor een niet-gelovige enorm hoog. Focus je niet op het aantal bezoekers. Één bezoeker die veranderd naar huis gaat, heeft eeuwige waarde! De eerste periode zullen er waarschijnlijk veel gelovigen van andere kerken een kijkje in je gemeente komen nemen. Wellicht bereik je in deze periode nog niet veel mensen uit de doelgroep. Gebruik deze tijd om de identiteit van je gemeente te ontwikkelen en te zoeken naar vormen die bij de gemeente passen. Laat aan de bezoekers die al wel geloven zien dat deze gemeente een gemeente is waar je je ongelovige burens en vrienden met een gerust hart mee naartoe kunt nemen.

Organiseer niet alleen religieuze activiteiten, maar ook andere laagdrempelige activiteiten die aansluiten bij je doelgroep. Probeer hierbij vooral niet zelf het wiel uit te vinden, maar shop naar hartenlust bij collega-gemeentestichters. Het is wel heel belangrijk om een eigen identiteit te ontwikkelen, zodat duidelijk is waar het project voor staat. Houd hierbij ook je visie in het oog en vraag je bij alles wat je organiseert af of het bijdraagt aan het realiseren van je droom.

8. Discipelschap

Help nieuwe gelovigen een op Jezus gerichte levensstijl te ontwikkelen. Leef het hen voor en reik hen handvatten aan. Draag niet alleen kennis over, maar help nieuwe gelovigen te leren handelen, dienen, ervaren, zien op een bijbelse manier. Kleine kringen kunnen hiervoor geschikt zijn. Ook kan het erg

zinnig zijn mentoraat voor nieuwe gelovigen op te zetten. Zoek ook hierbij weer naar vormen die het best passen bij de doelgroep.

9. Groei

Het is natuurlijk een prachtig moment wanneer de eerste bezoekers zich willen committeren aan de gemeente. Wees echter terughoudend om mensen uit andere kerken te snel binnen te halen.

Spijtoptanten zullen binnen de kortste keren ook op jouw gemeente kritiek hebben en weer afhaken.

Blijf je doelgroep voor ogen houden. Ga niet voor kwantiteit, maar voor kwaliteit!

Wees duidelijk over wat je van deze mensen verwacht. Als zij zich willen inzetten, maak dan duidelijke afspraken over taken en bevoegdheden en draag de visie over. Het is zeer belangrijk dat zij begrijpen wat de droom van de gemeente is en ook bereid zijn mee te helpen aan het realiseren van deze droom.

10. Geestelijk vernieuwen

Voor zowel de mensen die al langere tijd geloven als de jonggelovigen geldt dat ieder telkens opnieuw vernieuwd moet worden in zijn/haar relatie met Jezus Christus. Dit is een doorlopend proces. De gelovigen komen telkens opnieuw bij het kruis en ontdekken dat God altijd weer groter is. Dit proces kan plaatsvinden in kleine kringen, persoonlijke begeleiding, tijdens samenkomsten enz. De gemeente blijft hierdoor sprankelend en zij heeft een echte pure uitstraling, die niet-gelovigen zal prikkelen tot nadenken.

11. Nieuwe leiders opleiden

Let altijd op of je nieuwe leiders ontdekt. Dit kunnen bezoekers zijn, maar ook anderen uit je netwerk of kerkverband, of mensen die betrokken raken bij of enthousiast zijn over de gemeente. Help deze gelovigen zich te ontwikkelen en voor te bereiden op leiderschapstaken. Voor selectiecriteria zie "Team vormen" (punt 3). Bij het opleiden van nieuwe leiders is het zeer zinnig om gebruik te maken van een vorm van mentoraat. De nieuwe leiders worden voorbereid op een taak in de bestaande gemeente of in een nieuw te planten gemeente.

12. Uitzenden

Zend een deel van de gemeente uit om een nieuwe gemeente te stichten. Op deze manier wordt de kerk een beweging die meer en meer vertegenwoordigd is in de maatschappij en invloed uitoefent. Het proces begint dan weer opnieuw.